

אחת הפלאה [פירושה] הוא לאיפור כשמפרש את נדרו.

ואחת הפלאה [פירושה] הוא לחיתר, כשמפרש לפני החכם ואומר: כן נדרתי, ורק לדעת כן נדרתי. אבל לדעת אחרת – לא נדרתי! כדי שיתיר לו החכם את נדרו.

רבי יהושע אומר: יש להם על מה שיסמכו.

שנאמר: "אשר נשבעתי באפי אם יבואן [דור המדבר] אל מנוחתי [לעולם הבא, תוספות].

ולמה אמר הכתוב: אשר נשבעתי "באפי"? והרי לא היה לו לומר אלא "אשר נשבעתי", כדי ללמדך: באפי [בכעס] נשבעתי, ואחר כך חזרתי בי משבועתי!

כלומר: יכול אני להישאל עליה לפי שמחמת אפי הוא שנשבעתי, ולא בדעת מיושבת, [רש"י, וראה שפת אמת].⁽³⁾

רבי יצחק אומר: יש להם על מה שיסמכו.

שנאמר בתרומת המשכן שהביאו בני ישראל: כל נדיב "לבו" יביאה את תרומת ה'. הרי למדת: אם עודנו לבו נודבו, אז יביא, אבל אם אין לבו עליו, לפי שמתחרט מנדרו ונדבתו, לא יביא, לפי שהחכם יתיר לו.

חנניא בן אחי רבי יהושע אומר: יש להם על מה שיסמכו.

ואילו חלק מחלכות שבת, וכן הלכות חגיגות ברגלים, וחלק מדיני המעילות מן ההקדש – הרי הם כ"הררים התלויין בשערה" [כמי שתולה הר על שערות הראש] –

כיון שהן מקרא מועט וחלכות מרובות. הלכות אלו תלויות ברמז מקרא מועט [רש"י].

ואילו הדינין [משפטי הממונות], והעבודות בבית המקדש, המהרות והטמאות, ודיני עריות – יש להן על מה שיסמכו!

כלומר: סמך מרובה יש להן [אבל אינם מפורשים].

והן הן גופי תורה, מפרש בגמרא.

גמרא:

תניא, נחלקו תנאים על המשנה האומרת שהיתר הנדרים פורחין באויר ואין להם על מה שיסמכו, והם סוברים כי יש להם על מי שיסמכו, אלא שנחלקו היכן ההחתר כתוב בתורה:

רבי אליעזר אומר: יש להם להיתר הנדרים על מה שיסמכו.

שנאמר בפרשת ערכין: "כי יפליא נדר בערכך", ונאמר בפרשת הנזיר: "כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה", הרי נאמר בתורה שתי פעמים לשון הפלאה:

הביא פסוק זה ללמוד הימנו שאין להם חלק לעולם הבא, ורבי ישמעאל חולק וסבירא ליה

3. בגמרא סנהדרין קי ב, נחלקו תנאים אם דור המדבר יש להם חלק לעולם הבא, ורבי עקיבא